

DE FRÄULEIN VAN VAALS

Deze geromantiseerde serie is gebaseerd op feiten uit het leven van een aantal leden van de familie Von Clermont en hun aanverwanten. Het verhaal geeft een inkijkje in de lakenfabricage en de dagelijkse gang van zaken rond 1800.

Met dank aan Jan Francotte van Heemkundekring Sankt Tolbert voor de vertaling Nederlands-Völser platt.
(Het Vaals dialect)

Colofon

Copyright © 2023 voor deze uitgave

Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek, Deventer

ISBN 9789036440622

NUR 343

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek, Postbus 583, 7400 AN Deventer

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met

Uitgeverij Ellessy, Prinsenbeek

Copyright © 2022 Dani van Doorn

Foto omslag: © Visit Zuid-Limburg

Alle rechten voorbehouden

Voor meer informatie of bestellen

www.boekenmetgroteletters.nl

Von Clermonts & aanverwanten die voorkomen in dit verhaal

- Johann Arnold von Clermont 1728 -1795 Maria Sophie Elis. Emminghaus 1733 -1783
- Carl** Theodor von Clermont 1756 -1824 Maria **Juliana** Kopstadt 1763 -1826
- Friedrich **Carl** von Clermont 1783 -1852 Joh. Hel. **Frederika** Kopstadt 1787 -1868
- Friedrich **Henri** von Clermont 1784 -1861 Christine Albertine Hass 1783 -1857
- Henr. **Juliane** Christ. von Clermont 1788 -1863 Heinrich **Arnold** Kopstadt 1783 -1844
- August** von Clermont 1797 - 1841 Frederika **Wilhelmina** Hessler 1801 -1882
- Eduard** von Clermont 1800 -1870 Henr. Louise **Mathilde** Dörschel 1816 -18..
- Johann **Adam** von Clermont 1758 -1828 **Juliana** Ern. Th. von Emminghaus 1769 -1816
- Eleonora** M. H. von Clermont 1759 -1845 Johann **Arnold** Kopstadt 1755 -1833
- Amalie Kopstadt 1792 -1862
- Cath. M. **Juliana** von Clermont 1766 -1853 Johann **Conrad** Kopstadt 1758 -1834
- Joh. **Henri** Leop. von Clermont 1771-1816 **Caroline** Wilh. von Emminghaus 1776 -1846
- Heinrich** Arnold **Kopstadt 1719 -1786** **Juliane Kath. von Clermont 1725 -1770**
(zuster van Johann Arnold v Clermont)
- Johann **Heinrich** Kopstadt 1751 -1795 Maria **Helena** Spener 1755-1789
- Heinrich **Arnold** Kopstadt 1783 -1844 Henr. **Juliane** Christ. von Clermont 1788 -1863
- Joh. Hel. **Frederika** Kopstadt 1787-1868 Friedrich **Carl** von Clermont 1783 -1852
- Karl **Adolf** Kopstadt 1789-1868 **Eleanore** Henr. Kopstadt 1790-18
- Joh. Karl **Theodor**. Kopstadt 1754 -1794 **Helena** Chr. Elis. Th. Spener 1757 -1826
- Helene** Hen. Kopstadt 1784-1868 **Caspar** Ludwig Dörschel 1776-1826
- Eleanore** Henr. Kopstadt 1790-18 Karl **Adolf** Kopstadt 1789-1868
- Karl** Heinr. Julius Kopstadt 1789-1857 Gertrude Hoesch + Agnese Wilhelmina Fark
- Johann **Arnold** Kopstadt 1755 -1833 **Eleonora** M. H. von Clermont 1759 -1845
- Amalie Kopstadt 1792 -1862
- Johann **Konrad** Kopstadt 1758 -1834 C. M. **Juliana** von Clermont 1766 -1853
- Frederika Helena** Kopstadt 1760-1813 Johan Friedrich Spener 1760 -1825
- Johan Ludwig Spener 1763 -1850
- Maria **Juliana** Kopstadt 1763 -1826 **Carl** Theodor von Clermont 1756 -1824
- zie von clermont stamboom: Carl von Clermont 1783 -1852 Henri von Clermont 1784 -1861
- Juliane von Clermont 1788 -1863 August von Clermont 1797 -1841 Eduard von Clermont 1800 -1870
- Maria **Elisabeth** Kopstadt 1768-1837 Jan Christoph Waltser 1770-1848

Julie

DEEL 1

HOOFDSTUK 1

Vaals, december 1811

‘Waarom moet ik zo nodig met een familie-lid trouwen?’ Met een boos gezicht liep Juliane von Clermont naast haar moeder naar het paleisachtige *Von Clermont Stammhaus* in het centrum van Vaals. Tijdens het bezoek aan tante Caroline was ter sprake gekomen dat er binnenkort weer een mogelijke huwelijkspartner voor haar op de stoep zou staan.

Frau von Clermont gaf geen rechtstreeks antwoord. ‘Het feest op *Bloemendal* dit weekend zal een mooie gelegenheid zijn om elkaar beter te leren kennen.’

‘Ik hoef neef Arnold niet beter te leren kennen,’ antwoordde Juliane. ‘Ik herinner me hem heel goed; een magere pestjongen die mijn nieuwe pop van de hooizolder gooide toen ik vier jaar oud was.’

‘Hè, Jülchen, doe niet zo kinderachtig. Arnold lijkt uiterlijk totaal niet meer op de jongen die

jij je herinnert. Jullie hebben elkaar daarna toch nog vaak gezien?’

‘Niet meer sinds ik ziek ben geworden, volgens mij. Dus al een paar jaar niet meer.’

‘Nou, hij is opgegroeid tot een verstandige, ijverige man.’

‘Natuurlijk is hij dat. Dat zijn toch alle Kopstadts? Ijverige, ambitieuze mannen. En daardoor ook zo saai!’ Juliane snoof nadrukkelijk.

Zoals verwacht reageerde haar moeder geïrriteerd; ze was tenslotte zelf een Kopstadt. ‘Nee, je moet met een nietsnut trouwen, daar word je gelukkig mee! Doe nu niet zo dwars. Je hebt al meerdere huwelijkskandidaten afgewezen. Nooit was er iets goed aan die mannen.’

Ze hadden intussen het *Von Clermont Stammhaus* bereikt, het enorme, vierkante gebouw in het centrum van Vaals dat lakenfabriek, kantoor en woonhuis in één verenigde. Juliane bleef staan bij de deur van het kantoorgedeelte.

‘Ik wil hier met papa over spreken!’

‘Die denkt er net zo over als ik.’

‘Dat wil ik dan wel eens horen. Altijd maar die neven met wie ik zou moeten trouwen, ik ben het zat! Er zijn toch wel andere mannen in

de wereld, waarom moet het altijd een familielid zijn?’ Juliane had intussen de deur naar de entree geopend en stapte naar binnen. Daar draaide ze zich om, de deurklink in haar hand.

‘Ach, Jülchen, daar hebben we het al vaker over gehad, begin daar nu niet weer over,’ antwoordde haar moeder vermoeid vanaf de straat.

Uit onmacht greep Juliane iets anders aan om op af te geven. ‘Ik heet geen Jülchen! Ik ben geen kind meer, ik ben opgegroeid en ik heet Juliane!’ Ze stampte met haar laarsje op de grond. ‘Júliane Chrístiane! En ik trouw geen Kopstadt en geen Jacobi en ook geen Emminghaus of één van die andere kandidaten uit de familie!’ Elke naam werd vergezeld door een stamp op de grond. ‘En als Arnold komt, dan blijf ik de hele week op mijn kamer en eet ik daar ook!’ Met een klap liet ze de deur dichtvallen en ze draaide zich om. Zo, en nu papa duidelijk maken wat ze wilde, die was altijd wat gemakkelijker dan mama. Ze ging het kantoor links van de hal binnen, maar trof daar niemand aan. Waar was iedereen? Papa en de boekhouder en...? O ja, er was een belangrijke bespreking vandaag en alle bazen en voormannen waren bij elkaar gekomen. Pfff, nu kon ze nóg haar verhaal niet kwijt, terwijl ze net zo

goed op dreef was gekomen. Als haar ouders één lijn trokken, was het zo moeilijk om tegen hen in te gaan. Toen ze weer in de hal stond, vroeg ze zich af wat ze zou doen; wachten of naar het woonhuis gaan en daar op haar kamer gaan zitten mokken?

Op dat moment klonk er een kuchje door de open deur van de wachtkamer. O help, zou iemand haar daarnet tekeer hebben horen gaan? Ze schraapte ook haar keel en liep naar de wachtruimte. Met gevouwen handen bleef ze in de deuropening staan en bekeek de jongeman die daar zat.

Kort bruin haar, donkere ogen en een gezicht met rechte lijnen. Ze schraapte even haar keel en maakte een reverence. ‘*Gutentag*, ik ben *Fräulein* Juliane von Clermont...’ Alsof hij dat nog niet had gehoord. Stampvoetend als een klein kind had ze haar namen geroepen en daarna die van een aantal aanverwante families. Ze voelde een blos optrekken vanuit haar hals. ‘Op wie wacht u hier?’

Hij was opgestaan en boog beleefd. ‘Op *Herr* Carl von Clermont, *gnädige Fräulein*.’

‘En u bent?’

Hij keek een beetje ongemakkelijk. ‘Ik vrees dat ik één van de kandidaten ben.’

‘Eén van de kandidaten? O, wacht, ik begrijp het al, een ogenblikje.’ Ze liep haastig naar haar vaders kantoor en keek op zijn bureau in het vakje sollicitanten. Ah, daar lag hij, de brief van Heinrich Wilhelms uit Aken, die een dezer dagen langs zou komen. Ze greep de vellen bij elkaar en liep terug naar de wachtkamer, waar Heinrich Wilhelms weer was gaan zitten. ‘Blijft u maar zitten,’ zei ze toen hij meteen aanstalten maakte om op te staan en ze nam zelf ook een stoel. ‘Ik zie hier staan dat u Heinrich Wilhelms bent, zoon van de lakenfabrikant Wilhelms uit Aken en dat u om uw kennis te vergroten mee wilt lopen in ons bedrijf.’ Ze keek op en zag hem aarzelen.

‘Dat is niet zoals ik het zou formuleren, *Fräulein*.’

‘Niet? Hier staat toch dat... O, ik zie het al. U bent een nééf van Textielfabrikant Wilhelms en niet goed bekend met de lakenfabricage. Maar u bent mogelijk wel zijn opvolger.’ Haar ogen vlogen over de dichtbeschreven vellen. ‘En... nu wilt u ervaring opdoen bij een groter bedrijf. Helaas is mijn vader op dit moment in bespreking samen met de boekhouder en alle opzichters van ons bedrijf. Dus u zult even moeten wachten. Hebt u al wat gegeten en ge-

dronken, *Herr* Wilhelms?’

‘Ik heb wat genomen toen ik was uitgestapt bij de postkoetshalte, *Fräulein*.’

‘Ah, u bent met de postkoets gekomen.’ Ze had al gezien dat zijn kleding van een goede kwaliteit was. Wilhelms was geen jongeman zonder fondsen. ‘Wat ik zou kunnen doen, is u intussen een rondleiding geven door de fabriek. Dan hoeft u niet hier in die saaie wachtkamer te blijven zitten en het bespaart mijn vader meteen een hoop tijd. Is dat een idee, *Herr* Wilhelms?’

De behoedzame uitdrukking op zijn gezicht veranderde in een warme glimlach. ‘Dat zou ik heel interessant vinden, *Fräulein* von Clermont.’

‘Goed, *Herr* Wilhelms. Ik zal eerst twee beschermende jasschorten halen, want anders zitten onze kleren straks onder het stof en onder allerlei kleuren verfspatten. Ik ben zo terug.’

Arnold Kopstadt keek haar na. Wat moest hij doen? Zeggen wie hij was, of even doorgaan met deze onverwachte persoonsverwisseling? Als hij zijn werkelijke naam noemde, zou ze me-

teen naar huis stormen en zich misschien niet meer aan hem laten zien. En hij was juist zo nieuwsgierig geworden naar Juliane Christiane met het stampvoetje. Toen hij dat rode laarsje steeds op de grond zag komen om haar woorden kracht bij te zetten, had hij zijn lachen bijna niet kunnen houden. Het herinnerde hem aan Juliane als klein kind. Dat kleine roodblonde ding dat altijd zo eigenwijs en dapper standhield, terwijl oudere nichten en neven haar plaagden totdat ze een keer zou gaan huilen. Maar dat vertikte de kleine Jülchen. Hij had op *Kasteel Vaalsbroek* ooit geprobeerd haar te verdedigen en daar was ze nog bozer om geworden. Uit verontwaardiging had hij haar nieuwe pop afgepakt en die vanaf de hooizolder in de kasteelhoeve naar beneden gegooid. In een hooiwagen, weliswaar, maar de kleine Juliane was toch spinnijdig op hem geworden.

Gelukkig waren ze met zoveel neven en nichten, die daarbij vaak dezelfde voor- of achternamen droegen, dat ze hem later niet meer herkende als de boosdoener. En blijkbaar nog steeds niet!

Eerlijk gezegd had hij zich haar ook niet goed voor de geest kunnen halen, toen zijn tante uitlegde welk nichtje ze nu weer voor hem op het